2020. december 17., csütörtök

P9_TA(2020)0373

Tanácsi ajánlás a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről

Az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlásról (2020/2767(RSP))

(2021/C 445/13)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. és 166. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, különösen annak az oktatáshoz való jogról szóló 14. cikkére,

— tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére és a fenntartható fejlődési célokra, különösen a 4. számú célra és az ahhoz kapcsolódó célértékekre,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, amelyet az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság 2017 novemberében hirdetett ki, és különösen annak 1. („Oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás") és 4. („A foglalkoztatás aktív támogatása") alapelvére,

— tekintettel a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló, 2020. július 1-jei bizottsági javaslatra (COM(2020)0275), valamint az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0123),

— tekintettel a „Mapping of VET graduate tracking measures in EU Member States" (A szakképzésben végzettek pályakövetését célzó intézkedések feltérképezése az uniós tagállamokban) című, 2017. októberi bizottsági jelentésre,

— tekintettel a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének (EQAVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra ([1]),

— tekintettel az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra ([2]),

— tekintettel az oktatás és a képzés területén a Covid19-válság elleni fellépésről szóló, 2020. június 16-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az európai oktatási térségnek a jövőorientált oktatási és képzési rendszerek támogatása érdekében történő továbbfejlesztéséről szóló, 2019. november 8-i tanácsi állásfoglalásra ([3]),

— tekintettel a színvonalas és eredményes tanulószerződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásra ([4]),

— tekintettel a fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési programról szóló, 2020. július 1-jei bizottsági közleményre (COM(2020)0274), valamint az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumokra (SWD(2020)0121 és SWD(2020)0122),

— tekintettel az „Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generációk számára" című, 2020. július 1-jei bizottsági közleményre (COM(2020)0276),

— tekintettel az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítéséről és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezése" című, 2020. július 1-jei tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslatra (COM(2020)0277),

([1]) HL C 155., 2009.7.8., 1. o.
([2]) HL C 155., 2009.7.8., 11. o.
([3]) HL C 389., 2019.11.18., 1. o.
([4]) HL C 153., 2018.5.2., 1. o.

— tekintettel az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról szóló, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0625), valamint az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0212),

— tekintettel a „Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027 – Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően” című, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0624), valamint az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0209),

— tekintettel a digitális oktatási cselekvési tervről szóló, 2018. január 17-i közleményre (COM(2018)0022),

— tekintettel az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés szakpolitikai keretrendszerére („Oktatás és képzés 2020”),

— tekintettel a személyes és társas készségeket, valamint a tanulás tanulását középpontba állító európai keretrendszerre (LifeComp),

— tekintettel az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) „Milyen lépéseket tesznek az egyes európai országok a tanulószerződéses gyakorlati képzések terén a Covid19-válságra való reagálás céljából?” című, 2020. április 15-i összefoglaló jelentésére, amely a Cedefop tanulószerződéses gyakorlati képzéssel foglalkozó szakértői közössége által szolgáltatott információkon alapul,

— tekintettel a Cedefop „Vocational education and training in Europe, 1995-2035. Scenarios for European vocational education and training in the 21st century” (Szakképzés Európában 1995 és 2035 között – A 21. századi európai szakképzés forgatókönyvei) című jelentésére,

— tekintettel a Cedefop „The changing nature and role of vocational education and training in Europe” (A szakképzés változó jellege és szerepe Európában) című, hét kutatási dokumentumból álló sorozatára,

— tekintettel a Cedefop „Benefits of vocational education and training in Europe for people, organisations and countries” (A szakképzés európai emberek, szervezetek és országok számára kínált előnyei) című, 2013-as kiadványára,

— tekintettel az ifjúsági garanciáról szóló, 2020. október 8-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel az oktatás Unió-beli korszerűsítéséről szóló, 2018. június 12-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel az új európai készségfejlesztési programról szóló, 2017. szeptember 14-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel az ifjúsági munkanélküliség leküzdésére irányuló képzési politikákról szóló, 2016. január 19-i állásfoglalására ([8]),

— tekintettel „Az Erasmus+ program és a szakképzési mobilitás támogatásának más eszközei – az egész életen át tartó tanulás perspektívájából” című, 2016. április 12-i állásfoglalására ([9]),

— tekintettel az „Európa 2020” stratégiát támogató európai szakképzési együttműködésről szóló, 2011. június 8-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a szakképesítéseknek az Európai Közösség tagállamai közötti összehasonlíthatóságáról szóló 85/368/EGK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló, 2008. május 20-i jogalkotási állásfoglalására ([11]),

— tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet „VET in a time of crisis: Building foundations for resilient vocational education and training systems” (Szakképzés válság idején: A reziliens szakképzési rendszerek alapjainak kiépítése) című 2020. május 6-i tanulmányára,

---

([5]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0267.
([6]) HL C 28., 2020.1.27., 8. o.
([7]) HL C 337., 2018.9.20., 135. o.
([8]) HL C 11., 2018.1.12., 44. o.
([9]) HL C 58., 2018.2.15., 65. o.
([10]) HL C 380. E, 2012.12.11., 67. o.
([11]) HL C 279. E, 2009.11.19., 119. o.

2020. december 17., csütörtök

— tekintettel a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlásról szóló, a Tanácshoz és a Bizottsághoz intézett kérdésekre (O-000068/2020 – B9-0027/2020 és O-000069/2020 – B9-0028/2020),

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a szakképzés az európai oktatási és egész életen át tartó tanulási rendszerek alapvető részét képezi, és a foglalkoztatásukhoz szükséges tudással, szakértelemmel, készségekkel és kompetenciákkal ruházza fel a fiatalokat és a felnőtteket; mivel az Európai Unióban a felső középfokú végzettséggel rendelkezők mintegy fele vett részt szakképzésben; mivel a szakképzés döntő szerepet játszat a gyorsuló makrotendenciák és a jövőbeli átállások által előidézett kihívások kezelésében, valamint kulcsfontosságú lehet az uniós munkaerőpiacon egyre súlyosbodó készséghiány felszámolásához;

B. mivel a Cedefop szerint az európaiak közel kétharmada (68 %) úgy gondolja, hogy a középiskolai szakoktatásnak kedvező megítélése van országukban, míg valamivel kevesebb mint negyedük (23 %) szerint kedvezőtlen kép alakult ki azzal kapcsolatban ([12]);

C. mivel az oktatás és képzés az emberek társadalmi integrációjában és politikai folyamatokban való részvételük előmozdításában is központi szerepet játszik, ezáltal segít fokozni az integrációt, valamint ösztönözni a demokratikus és aktív polgári szerepvállalást;

D. mivel a szakképzés elősegítheti a diákok és a munkavállalók szakmai fejlődését, a vállalati teljesítményt, a versenyképességet, a kutatást és az innovációt, és az a sikeres foglalkoztatási és szociálpolitika központi eleme;

E. mivel a szakképzés Európában rendkívül sokszínű és nem egyformán vonzó minden tanuló számára; mivel a nemzeti rendszereket és kezdeményezéseket uniós szinten jobban össze kell hangolni és kapcsolni; mivel a Bizottság és az uniós szakpolitikák fontos szerepet játszhatnak a tagállami szakképzési intézkedések uniós szintű támogatásában és összehangolásában; mivel a transznacionális és nemzeti szakképzési szolgáltatók hálózatai és partnerségei döntő szerepet játszanak a szakképzési politikai menetrend és az uniós bevált gyakorlatok terjesztésében;

F. mivel a szakmai alapképzés már nemcsak egy szakmai útnak, hanem a felsőoktatás olyan alternatív útjának is tekinthető, amely a felsőoktatás számos elemét magában foglalja, ami végső soron felsőfokú, egyetemi oktatáshoz vezethet; mivel a bevált duális rendszerrel rendelkező országokban a szakmai út mindig is ötvözte a munkahelyi gyakorlati tapasztalatot és a felsőfokú iskolai tanulmányokat;

G. mivel a szakmai továbbképzés kulcsfontosságú az EU társadalmi és gazdasági céljainak eléréséhez; mivel a szakmai továbbképzés javítja a felnőttek egész életen át tartó tanulásban való részvételét, megerősíti foglalkoztathatóságukat és növeli Európában a foglalkoztatást;

H. mivel az európai szakképzési rendszerek jelentős kihívásokkal néznek szembe; mivel ezeket a rendszereket képessé kell tenni arra, hogy alkalmazkodjanak a gyorsan kibontakozó zöld és digitális átálláshoz, a technológiai fejlődéshez, a munkahelyi változásokhoz és a magasabb képzettséget igénylő munkahelyekhez, a változó munkaerőpiaci igényekhez, a jelenlegi szakemberhiány kezeléséhez és a jövőbeli szakemberhiány megelőzéséhez, az új üzleti modellekhez, a munkaszervezés új formáihoz, a demográfiai tendenciákhoz, a kohézióhoz és az infrastrukturális fejlesztésekhez; mivel a tagállamoknak és az uniós intézményeknek fokozniuk kell a lehető legjobb szakképzési feltételek megteremtésére irányuló erőfeszítéseiket és támogatásukat annak érdekében, hogy gyorsan alkalmazkodni lehessen e munkaerőpiaci kihívásokhoz és igényekhez;

I. mivel a megfelelően kialakított szakképzési programokkal rendelkező országok könnyebben el tudják kerülni az ifjúsági munkanélküliséget, még válság idején is; mivel az IZA (Institute of Labor Economics) elemzései szerint a duális szakképzési rendszerrel rendelkező országok könnyebben megbirkóztak a 2008-as gazdasági válsággal és annak fiatalokra gyakorolt munkaerőpiaci hatásaival; mivel duális szakképzési rendszerekkel nem rendelkező országokban az említett időszakban jelentősen nőtt az ifjúsági munkanélküliségi ráta ([13]);

([12]) Cedefop, *European public opinion survey on vocational education and training*, 2017.
([13]) Eichhorst, W., *Does vocational training help young people find a (good) job?*, IZA, Institute of Labor Economics.

J. mivel az összehangolt európai képesítési keretrendszer létrehozására irányuló erőfeszítések és a nemzeti képesítési keretrendszerek kidolgozása ellenére az EU-ban számos utazó munkavállaló nehézségekbe ütközik, amikor más tagállamokban szeretné elismertetni készségeit és képzését, illetve szeretne megfelelő munkahelyet találni;

K. mivel a duális rendszer általában nem biztosít minden szinten lehetőséget az oktatás folytatására; mivel a duális rendszernek rugalmasnak kell lennie, és képesnek kell lennie válaszolni a munkaerőpiaci változásokra és az új, még ismeretlen munkahelyek megjelenésére;

L. mivel az Erasmus+ program keretében külföldi munkáltatóknál végzett szakmai gyakorlatok és szakképzések jelentős mértékben elősegíthetik, hogy a szakiskolák és műszaki iskolák diákjai és végzett hallgatói munkát találjanak és fejlesszék a munkaerőpiacon szükséges kompetenciákat, többek között a nyelvi, a szaknyelvi és a szociális készségeket;

M. mivel a Covid19-világjárvány komoly nyomás alá helyezte a szakképzési tevékenységeket és általában a hagyományos oktatást, megszakítva a tanulást mind a munkahelyeken, mind pedig az osztálytermekben; mivel a világjárvány különösen nagy zavart okozott a munkaalapú tanulásban, beleértve a tanulószerződéses gyakorlati képzéseket és azokat a képzési programokat is, amelyek esetében gyakran jelentősen csökken a résztvevők, a kínálat és az új diákok száma; mivel a Covid19-válság következményei egyben lehetőséget is teremtenek arra, hogy a szakképzésben kezdetét vegye a digitális és technológiai forradalom, ami – ahol erre lehetőség nyílik – lebonthatja a fizikai akadályokat, valamint jelentősen növelheti a szakképzés elérhetőségét és a várt eredményekkel kapcsolatos hatását;

N. mivel a vállalatok bezárása és a rövidített munkaidő számos ágazatban erőteljesen érinti a tanulószerződéses gyakorlati képzést;

O. mivel valószínűleg a fiatalokat aránytalanul sújtják a Covid19-világjárvány által kiváltott gazdasági válság következményei, nevezetesen a munkanélküliség; mivel 2020 augusztusában, az előző havi gyors növekedését követően az ifjúsági munkanélküliség az Unióban 17,6 %, az euróövezetben pedig 18,1 % volt (szemben a 2019. augusztusi 14,1 %-kal, illetve 15,4 %-kal), és mivel a közeljövőben várhatóan tovább fog növekedni, valamint számos fiatalt fog elégtelen szociális védelmet biztosító bizonytalan és atipikus foglalkoztatási formák vagy az inaktivitás csapdájába ejteni; mivel az EU-nak legfőbb szakpolitikai prioritásai közé kell beemelnie az ifjúsági munkanélküliséget, valamint a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülőket annak elkerülése érdekében, hogy a jelenlegi – a fiatalok milliónak mentális egészségére és életére is kedvezőtlen hatással járó – válság következményeként ismét létrejöjjön egy „elveszett generáció”; mivel a szakképzés kulcsfontosságú tényező a tanulók demokratikus társadalmakra való felkészítésében, valamint a munkaerőpiacra való sikeres belépésük és a munkaerőpiaci részvételük szempontjából;

P. mivel a közelmúltbeli társadalmi-gazdasági fejlemények és a Covid19-világjárvány által kiváltott válság fokozta a társadalmi egyenlőtlenségeket, továbbá rávilágított arra, hogy a szakképzési rendszereket nemcsak hatékonyabbá, hanem a kiszolgáltatott csoportok és a vidéki vagy távoli területeken élők szempontjából hozzáférhetőbbé és befogadóbbá is kell tenni; mivel kulcsfontosságú a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség; mivel a számítógépekhez, a széles sávú kapcsolathoz, a digitális támogatáshoz és más technológiai tanulási eszközökhöz való hozzáférés döntő jelentőséggel bír nemcsak a szakképzési szolgáltatók számára, hanem a diákok számára is abból a szempontból, hogy elkerülhető legyen az egyenlőtlenségek elmélyülése, valamint biztosítható legyen, hogy senki se maradjon le;

Q. mivel az Unióban 60 millió felnőtt alacsony képzettségű; mivel a Cedefop szerint az Unióban 128 millió olyan felnőtt él, akik alacsony képzettséggel, gyenge digitális vagy kognitív készségekkel rendelkeznek, vagy akik középfokú végzettséggel rendelkeznek, de a készségek elvesztésének vagy elavulásának veszélyével néznek szembe, ezért továbbképzésre vagy átképzésre van szükségük; mivel a megfelelően kialakított, inkluzív szakképzési rendszerek stratégiai jelentőséggel bírnak valamennyi tanuló számára kompetenciájuk és készségeik fokozása, valamint a minőségi munkalehetőségekhez való hozzáférésük elősegítése szempontjából;

R. mivel 2017-ben az EU-ban az általános iskola felső tagozatán tanulók 4,3 %-a folytatta tanulmányait szakképzési programok keretében, ám ez az arány a felső középfokú oktatás esetében eléri a 47,8 %-ot, a nem felsőfokú posztszekunder képzések esetében pedig a 92 %-ot; mivel 2017-ben az EU-ban a felső középfokú oktatás keretében folytatott szakképzést végzettek 46,7 %-a nő volt ([14]);

([14]) Eurostat, *Szakképzési statisztikák*, 2020 szeptemberében nyert statisztikai adatok.

2020. december 17., csütörtök

S. mivel a Covid19-válság az oktatáshoz hasonlóan a szakképzésben is rávilágított a távoktatás bizonyos – műszaki és tartalmi téren meglévő – kihívásaira és korlátaira;

T. mivel a távoktatás a kiszolgáltatott helyzetben lévő tanulók lemorzsolódási arányának növekedésével fenyeget, és ezért inkább kiegészítő jellegűnek kell maradnia ahelyett, hogy a hagyományos tanulás alternatívájává válna;

U. mivel uniós szinten a szakképzés terén hiányzik a mikrotanúsítványok elfogadott fogalommeghatározása vagy egységes értelmezése; mivel a mikrotanúsítványokra a teljes értékű végzettség kiegészítéseként kell tekinteni, és azokat az érdemi és kiváló eredmények bizonyítékaként kell elismerni a képzési módra, az értékelési eljárásra és időtartamra vonatkozó normák alapján;

V. mivel 2015-ben az EU-28-ban üzleti tevékenységet végző, 10 vagy annál több főt foglalkoztató összes vállalat csaknem egyharmada (30,5 %) nyújtott szakmai alapképzést, habár ez az arány tagállamonként jelentős eltérést mutatott ([15]);

W. mivel 2015-ben az EU-28-ban a 10 vagy annál több főt foglalkoztató vállalatok 72,6 %-a nyújtott szakmai továbbképzést dolgozói számára; mivel ez növekedést jelent 2005-höz és 2010-hez képest, amikor ez az arány 59,7 %, illetve 65,7 % volt ([16]);

X. mivel a szakmai alapképzés és a szakmai továbbképzés munkaerőpiaci fejleményekre gyakorolt hatása gyakran követlen vagy közvetett egyéni aggregált termelékenységi hatásokat tükröz; mivel az országok által kiemelt főbb eredmények közé tartozik a nagyobb munkaerőpiaci részvétel, az alacsonyabb munkanélküliség, a képesítés megszerzésének lehetősége minden olyan kategóriában, ahol ez korábban nem volt adott, valamint a szakmai előmenetel lehetősége; mivel az egész életen át tartó tanulás révén javulhatnak az egyének munkalehetőségei és képesítési szintjei, ami magasabb javadalmazást és nagyobb gazdasági és társadalmi teljesítményt, többek között gazdasági függetlenséget eredményez, valamint a lelkiállapotra is kedvezően hathat ([17]);

Y. mivel a szakmai alapképzés és a szakmai továbbképzés közvetlen hatással van a generációs változásokra és a családi helyzetre is;

Z. mivel a szakmai alapképzés és a szakmai továbbképzés hozzájárul a vállalatok és az innováció hatékonyságának növeléséhez;

1. hangsúlyozza, hogy a szakképzés – különösen azáltal, hogy a gyakorlatra és a munkaalapú tanulásra összpontosít – alapvető szerepet játszik a méltányos átállásra összpontosító és a folyamatosan változó munkaerőpiacon; hangsúlyozza, hogy a minőségre összpontosító szakképzés minden szinten érdemleges és magas színvonalú ismereteket, készségeket és kompetenciákat kínálhat az eltérő méretű és különféle ágazatokban működő vállalatok, valamint az egyéni igényeikhez igazodó alap- és továbbképzésben részt vevő személyek számára; hangsúlyozza, hogy a szakképzés fontos szerepet tölt be az uniós munkaerőpiacon jelentkező készséghiány felszámolásában, a fiatal diákok foglalkoztatásukhoz szükséges készségekkel való felvértezésében, valamint a munkavállalók annak érdekében történő tovább- és átképzésében, hogy kompetenciáikat a munkáltatók igényeihez igazíthassák, ami különösen fontos a kkv-k és a gazdaságba irányuló új beruházások esetében; hangsúlyozza továbbá, hogy fejleszteni kell a személyes fejlődési készségeket annak érdekében, hogy az egyének személyes és szakmai fejlődésük révén a legnagyobb mértékben kiaknázhassák a bennük rejlő lehetőségeket;

2. kéri, hogy a szakképzést hangolják össze a formális és hagyományos oktatási rendszerekkel, valamint uniós és nemzeti szinten külön szakpolitikai területként építsék be valamennyi oktatási politikába anélkül, hogy háttérbe szorítanák vagy csupán másodlagos prioritásként kezelnék; annak biztosítására kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szakképzés és a klasszikus oktatás egészítse ki egymást és ugyanolyan prioritást élvezzen;

3. emlékeztet továbbá annak fontosságára, hogy a szakképzésre olyan alapvető eszközeként tekintsenek, amely összetartóbb társadalom kialakítása érdekében előmozdítja az integrációt és a befogadást;

4. hangsúlyozza, hogy sürgősen korszerűsíteni és jelentősen ki kell tágítani a szakképzési politikákat annak érdekében, hogy inkluzívabbá, hozzáférhetőbbé, reziliensebbé és vonzóbbá váljanak, valamint hatékonyabban támogassák a tisztességes foglalkoztatást, a humán tőke fejlesztését és az aktív társadalmi szerepvállalást; úgy véli, hogy a szakképzési politikáknak

([15]) Eurostat, *Szakképzési statisztikák*, 2020 szeptemberében nyert statisztikai adatok.
([16]) Eurostat, *Szakképzési statisztikák*, 2020 szeptemberében nyert statisztikai adatok.
([17]) Cedefop, *The benefits of vocational education and training*, 2011.

egyrészt megfelelő alapkészségekkel és kulcskompetenciákkal kell felvértezniük az egyéneket annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjanak a jelenlegi és a jövőbeli társadalmi-gazdasági és munkaerőpiaci fejleményekhez, valamint a digitális és zöld átállás, a demográfiai változás és minden egyéb makrotendencia jelentette lehetőségekhez és kihívásokhoz, másrészt hozzá kell járulniuk az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez; hangsúlyozza, hogy a szakképzési politikák kulcsfontosságú szerepet játszanak minden munkavállaló annak érdekében történő tovább- és átképzésében, hogy könnyebben megbirkózhassanak az említett kulcsfontosságú átállásokkal;

5. emlékeztet arra, hogy a szakképzés hozzájárul a versenyképességhez és a társadalmi kohézióhoz; hangsúlyozza, hogy fokozni kell a humán tőkébe és a készségekbe irányuló beruházásokat, valamint a munka világa számára fontos készségbázist kell biztosítani;

6. emlékeztet arra, hogy a Covid19-világjárvány terjedésének megfékezése érdekében bevezetett intézkedések komoly nyomás alá helyezték az európai szakképzési rendszereket, a tanulók pedig bizonytalan helyzetbe kerültek; hangsúlyozza, hogy a szakképzést érintő zavarok tovább súlyosbítják a fennálló oktatási egyenlőtlenségeket azáltal, hogy a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegein belül sokak lehetőségei csökkennek, akiket fenntartható beruházási és hatékony ágazati, nem pénzügyi intézkedésekkel kell támogatni; e tekintetben hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell szentelni annak, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a magas színvonalú szakképzéshez, többek között a távoli és vidéki térségekben, ahol a távoktatást az internetes lefedettség hiánya akadályozhatja;

7. hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen biztosítani a szükséges pénzügyi eszközöket, technikai segítségnyújtást és iránymutatást ahhoz, hogy garantálni lehessen a szakképzési szolgáltatók, a tanárok, az oktatók és a diákok számára a digitális szolgáltatásokhoz és e-oktatási megoldásokhoz való hozzáférést; ösztönzi a tagállamokat, hogy mozdítsanak elő rugalmas oktatási modelleket, és a távoktatásban részt vevőket olyan eszközökkel támogassák, mint az elektronikus források, az e-tananyagok, az ingyenes online képzések és – legfőképpen – a minden iskola és háztartás számára biztosított felszerelések és széles sávú internet; hangsúlyozza, hogy a hatóságoknak különös figyelmet kell szentelniük a számítógéppel és megfelelő széles sávú internet-hozzáféréssel nem rendelkező háztartásokat érintő megoldásoknak, illetve ösztönözniük kell ezeket a megoldásokat annak érdekében, hogy megakadályozzák a digitális szakadék kialakulását és az egyenlőtlenségek fokozódását egy olyan oktatási ágazatban, amelyben számos hátrányos helyzetű diák tanul;

8. attól tart, hogy a következő őszi időszakban drámai mértékben csökkenni fog a tanulószerződéses gyakorlati képzési helyek száma amiatt, hogy a Covid19-válság számos ágazatban visszavetheti a képzési tevékenységet; hangsúlyozza, hogy a fiatalok ilyen jellegű képzési lehetőségeinek hiánya miatt egyes területeken középtávon a szakemberhiány is fokozódhat; kéri a tagállamokat és a régiókat, hogy vizsgálják meg, hogyan lehetne észszerűen bővíteni a vállalatokon kívüli alternatív képzési lehetőségeket annak érdekében, hogy áthidalják a tanulószerződéses gyakorlati képzési helyek terén felsejlő hiányosságokat;

9. olyan minőségi garanciát kér, amely biztosítja, hogy azok, akik a Covid19-válság idején fejezték be képzésüket és/vagy oktatásukat, a képzésükben jelentkező hiányosságok pótlása érdekében a szakmai gyakorlatuk és/vagy tanulószerződéses gyakorlati képzésük részét képező kurzusokat (újra) elvégezhessék, még azt követően is, hogy megszerezték oklevelüket és/vagy befejezték szakmai gyakorlatukat és/vagy tanulószerződéses gyakorlati képzésüket, amelyet esetleg töröltek vagy lerövidítettek, illetve amelyek kapcsán más elmaradások keletkeztek, amíg a Covid19 elleni intézkedések hatályban voltak;

10. üdvözli a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot; támogatja a javaslat általános céljait, mégpedig azt, hogy korszerűsíteni kell az uniós szakképzési politikát, valamint meg kell erősíteni a szakképzésnek az egész életen át tartó tanulás folyamatában és a gyorsan változó munkaerőpiachoz való gyors alkalmazkodásban betöltött központi szerepét; üdvözli a szakképzés irányításának egyszerűsítésére, a nemzetköziesítési stratégia kidolgozására, valamint a fokozott európai együttműködés és a tanulók és tanárok mobilitási lehetőségeinek biztosítására irányuló erőfeszítéseket; kiemeli, hogy a munkavállalók minden típusa által megszerezhető készségek alapvető szerepet játszanak a zöld és digitális gazdaságra való átállásban;

11. üdvözli a javaslatban foglalt mennyiségi célkitűzéseket, nevezetesen, hogy 2025-ig a végzett fiatalok körében a munkahellyel rendelkezők arányának legalább 82 %-nak kell lennie, a szakképzésben frissen végzettek 60 %-ának részesülnie kell a szakképzése során munkaalapú tanulásban, valamint a szakképzésben részt vevő tanulók 8 %-ának részesülnie kell külföldi tanulási célú mobilitásban; felkéri a tagállamokat, hogy ösztönözzék a munkaalapú tanulást is felölelő tanulási módszereket; emlékeztet arra, hogy a konkrét célértékek segíthetik a tagállamokat a célok meghatározásában, valamint abban, hogy inkluzívabb és a munkaerőpiaci igényekhez jobban alkalmazkodó szakképzési politikákat dolgozzanak ki; kéri a Bizottságot, hogy ötévente nyújtson be jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az ajánlás végrehajtásáról;

2020. december 17., csütörtök

12. kéri a Bizottságot, hogy az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és az Erasmus+ program közötti szinergiák megerősítése és a 2021–2027-es időszakban a kellő források biztosítása révén bővítsék a tanulószerződéses tanulóknak szóló, az ErasmusPro programhoz hasonló érdemleges mobilitási programokat; kéri a tagállamokat, hogy a szakképzésben részt vevő diákok külföldi tanulási célú mobilitását illetően határozzanak meg ambiciózusabb célértéket; emlékeztet arra, hogy az „Oktatás és képzés 2020" keretrendszer és a Erasmus program keretében megvalósuló hasonló felsőoktatási kezdeményezéseknél a felsőoktatásban végzettek tekintetében 2020-ra 20 %-os mobilitási célértéket határoztak meg; hangsúlyozza, hogy a megnövekedett mobilitási lehetőségek hozzájárulhatnak a tanulószerződéses tanulók személyes, oktatási és szakmai hálózatainak kibővítéséhez, a szakképzés vonzóbbá tételéhez – hogy azt ne csak másodlagos választásnak tekintsék –, valamint a szakképzésben rejlő mobilitási lehetőségek kibontakoztatásához, ami viszont hozzájárulhat a jövőbeli Erasmus+ program sikeréhez;

13. kéri a Bizottságot, hogy a szociális jogok európai pillérének céljaival és végrehajtásával összhangban illesszen be egy készséghiányra vonatkozó mutatót a szociális eredménytáblába, amely hasznos lehet a nemzeti szintű szakképzési szakpolitikai döntéshozók számára egyrészt annak meghatározásához, hogy hol van szükség további erőfeszítésekre, másrészt az uniós szintű összehangolás oly módon történő fokozásához, hogy nyomon követik a készséghiányok alakulását és előrehaladását, valamint a tagállamok között ösztönzik a felfelé irányuló konvergenciát;

14. hangsúlyozza, hogy a célzott figyelemfelkeltő kampányok és az ifjúságbarát kommunikációs csatornák, például a közösségi média, döntő szerepet játszhatnak a fiatalok azzal kapcsolatos elérésében, hogy növeljék a szakképzések ismertségét és vonzóbbá tegyék azokat; hangsúlyozza, hogy az iskolák, különösen az általános iskola alsó és felső tagozatai döntő szerepet játszanak a szakképzés által kínált lehetőségekkel kapcsolatos információk megosztásában, a szakképzés vonzóbbá tételében és fiatal diákok e szakmai pályák közötti eligazodásának ösztönzésében;

15. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy az érdekelt felekkel együttműködve alkossa meg egy szakképzéssel foglalkozó online uniós platform koncepcióját, eleget téve ezzel az egy nemrégiben készült uniós felmérésben ([18]) számos szakképzési szolgáltató és politikai döntéshozó által kinyilvánított kérésnek; e platformot mielőbb népszerűsíteni kell; támogatja azt az elképzelést, hogy ez a platform egy biztonságos, minőségbiztosítással rendelkező és többnyelvű környezetben lehetőséget kínálna a hálózatépítésre és a bevált gyakorlatok megosztására, valamint digitális megoldásokat kínálna, többek között a munkaalapú tanulás számára is, és biztosíthatná az online tanuláshoz szükséges összes rendelkezésre álló anyagot; hangsúlyozza, hogy a szakképzési platform uniós szinten a szakképzési kiválósági központok platformjait összekötő kapocsként is szolgálhatna; javasolja, hogy a platformot kapcsolják össze egy uniós webes szakképzési portállal, amely nyitva áll az érdekelt felek hozzájárulásai előtt, annak érdekében, hogy láthatóbbá tegyék a szakképzési kiválósági központok tevékenységeit és az általuk az érdekelt felek ökoszisztémái számára nyújtott szolgáltatásokat, kirakatba állítsák a szakképzés által a tanulók számára nemzeti és uniós szinten kínált lehetőségek gazdag tárházát, valamint fokozzák a kommunikációs erőfeszítéseket, és növeljék a szakképzés vonzerejét;

16. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy olyan uniós webes állásportál létrehozásának a lehetőségét, amely kifejezetten az EU-szerte nyíló szakmai gyakorlati és tanulószerződéses gyakorlati képzési lehetőségeket mutatja be, és láthatóbb, átfogóbb és felhasználóbarátabb formában egybegyűjti az összes hasonló meglévő uniós kezdeményezést; úgy véli, hogy ez az eszköz – a megfelelő csatornákon keresztül történő kellő ismertté tétele esetén – EU-szerte a fiatal európaiak, az oktatási intézmények és a vállalkozások egyik kapcsolattartási pontjává válhat; véleménye szerint a portál összekapcsolható lenne a szakképzéssel, és segíthetne a fiatal tehetségeket oda irányítani, ahol rájuk a munkaerőpiacon a legnagyobb a szükség, növelni az uniós mobilitást, megbirkózni az ifjúsági munkanélküliséggel, valamint áthidalni a jelenlegi és jövőbeli készséghiányokat; úgy véli, hogy ezt a kezdeményezést támogatni lehetne az ifjúsági garancia és az Erasmus+ programból, megnövelve ezzel e programok hatását, és ez a kezdeményezés kiegészíthetne más uniós kezdeményezéseket, így például az Európai Foglalkoztatási Mobilitás Portálját (EURES), az Europasst és a jövőbeli uniós szakképzési portált, illetve összekapcsolódhatna ezekkel;

17. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy elemezzék a Covid19-világjárvány kapcsán a szakképzésben felmerült kihívások és az általa a szakképzésre gyakorolt hatások témakörében a Bizottság által 2020 márciusa és májusa között lebonyolított friss uniós felmérés keretében a szakképzésben érdekelt felek által megfogalmazott kéréseket, és ezekkel kapcsolatban gondoskodjanak támogatásról és megoldásokról; a közös uniós szakképzési portál létrehozásán túlmenően támogatja a virtuális valóságon alapuló szimulációs rendszerek és egyéb digitális eszközök kutatási projektek és tesztelési szakaszok segítségével történő kifejlesztését a szakképzés számára, a szakképzési „szabadegyetemek" (VOOC) létrehozását, az olyan európai virtuális projekteket, mint az Erasmus virtual, amely egy széles közönségnek szóló, szakképzéssel foglalkozó uniós YouTube-csatorna, az európai képzési heteket, továbbá támogatja, hogy az ESZA és a jövőbeli ESZA+ rugalmasabbá váljon, és abból finanszírozni lehessen az oktatási technológiát, a tanárok és oktatók képzését és az e-tanulás megvalósítását;

([18]) A Bizottság által a Szakmai Készségek Európai Hetére (2020. november 9–13.) készített felmérés.

18. hangsúlyozza, hogy a szakképzés nyújtásának a Covid19-világjárvány által okozott zavara tanulmányi és szociális szempontból is jelentős következményekkel jár a szakképzésben részt vevő diákokra, különösen a hátrányos helyzetű diákokra nézve, és nehéz kihívások elé állítja azokat a diákokat, akik közvetlen tanári irányítás és jelenlét mellett nyújtják a legjobb teljesítményt; kiemeli, hogy ezt nem szabad csupán problémának tekinteni, hanem azt is fel kell ismerni, hogy egyedülálló lehetőséget kínál arra, hogy korszerűsítsük a szakképzési rendszereket, egyrészt olyan területek technológiai innovációi révén, mint például a virtuális valóság, a mesterséges intelligencia, az Ipar 4.0 és a dolgok internete, másrészt pedig az online és a távoktatás, a hibrid tanulószerződéses gyakorlati képzés és az alternatív értékelés fokozott alkalmazása révén; kiemeli, hogy ezek a reformok végső soron hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a szakképzési rendszerek erősebbek, reagálóképesebbek és ellenállóbbak legyenek, mint a Covid19-válságot megelőzően, és felvértezhetik a diákokat és a munkavállalókat a jövő munkahelyeihez szükséges készségekkel; ugyanakkor megállapítja, hogy a jó minőségű online tanulás kulcsfontosságú előfeltétele, hogy a tanárok, az oktatók és a diákok magas szintű digitális készségekkel rendelkezzenek;

19. hangsúlyozza, hogy sürgősen el kell fogadni az összes szükséges intézkedést, hogy csökkentsék a szakképzésből lemorzsolódó diákok számát, megerősítsék a szakképzés inkluzivitását és minőségét, valamennyi fiatal és felnőtt tanuló számára biztosítsák a jó minőségű tanulószerződéses gyakorlati képzésekhez való egyenlő hozzáférést, és valamennyi ágazatban, mérettől függetlenül az összes vállalkozásnál garantálják az összes munkavállaló számára a munkavállalói képzéshez való egyenlő hozzáférést és jogot, külön hangsúlyt helyezve a kkv-kra;

20. üdvözli a virtuális mobilitás lehetőségeinek kidolgozására vonatkozó elképzelést, amelyek célja a Covid19 miatti korlátok áthidalása, és ösztönzi a tagállamokat és a szakképzési szolgáltatókat, hogy könnyítsék meg a fizikai helyszín nélküli tanulási lehetőségeket, többek között a jövőben is, lehetővé téve a távoli vagy vidéki területeken vagy külföldön élő diákok számára, hogy amennyiben megvalósítható, a hellyel kapcsolatos kényszerek nélkül, EU-szerte hozzáférjenek tanfolyamokhoz;

21. emlékeztet arra, hogy az érintett szereplők szakképzéssel kapcsolatos szakpolitikák tervezésébe és végrehajtásába történő bevonása segít annak biztosításában, hogy a szakképzés megfeleljen a munkaerőpiaci készségigényeknek, valamint hozzájárul a szakpolitikák jobb végrehajtásához; ezért felhívja a tagállamokat, hogy működjenek szorosan együtt az összes érintett érdekelt féllel, így például a szociális partnerekkel, a vállalkozásokkal, köztük az mkkv-kkal, a szociális gazdaság vállalkozásaival, így például a szövetkezetekkel és nonprofit szervezetekkel, a szakképzési szolgáltatókkal és azok szövetségeivel, a szakképzésben részt vevő diákokkal, a szakképzésben részt vevő diákok egyesületeivel, a kutatóközpontokkal, a civil társadalmi szervezetekkel, az állami és magán foglalkoztatási szolgálatokkal, a pályaválasztási tanácsadókkal és helyi és regionális önkormányzatokkal, hogy uniós szinten koordinációt végezzenek a különböző rendszerek egymással való jobb összekapcsolása érdekében, és kicseréljék a bevált gyakorlatokat; helyi ökoszisztémák létrehozását szorgalmazza, a fent említett érdekelt felek részvételével, hogy megerősítsék a szakképzés minőségét, mennyiségét, inkluzivitását és a hozzá mint kedvező választáshoz kapcsolódó jó hírnevet; hangsúlyozza, hogy a potenciális jelentkezők körében aktívan népszerűsíteni kell a szakképzéshez kapcsolódó foglalkoztatási lehetőségeket, és a diákokat azokba az ágazatokba kell irányítani, amelyekben hiányoznak a szakképesítéssel rendelkező munkavállalók; hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen a szakképzés és a munka világa közötti erős kapcsolat; hangsúlyozza, hogy a felkínált képzésnek a helyi kihívásokhoz és szükségletekhez kell igazodnia;

22. fenntartja, hogy a szilárd tanulmányi alapok, amelyek széles körű ismeretekkel, valamint az írástudás, a számolni tudás és a kommunikáció, a digitális készségek és a humán készségek, így például a kritikus gondolkodás, a problémamegoldás és az érzelmi intelligencia területén alapvető készségekkel vértezik fel a diákokat, egyrészt megalapozzák a továbbtanulást és a munkahelyi képzést, másrészt pedig mind munkavállalóként, mind egyénként kulcsfontosságúak a fiatalok jövője szempontjából, és lehetővé teszik számukra, hogy egész szakmai életük során alkalmazkodjanak a változó követelményekhez;

23. felhívja a figyelmet a mikrobizonyítványok átlátható közös fogalommeghatározásának szükségességére; meggyőződése, hogy a mikrobizonyítványok csak kiegészíthetik a teljes képesítéseket, és ezeknek minőségbiztosítással és akkreditációval kell rendelkezniük, és szabványosított oktatási módszeren, értékelési eljáráson és időtartamon kell alapulniuk; hangsúlyozza a mikrobizonyítványok szolgáltatóival szembeni jól meghatározott minőségi követelmények elengedhetetlen fontosságát;

24. emlékeztet az oktatás önmagában vett értékére, amely túlmutat annak a munkaerőpiaccal kapcsolatban játszott szerepén; felhívja a tagállamokat, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt az oktatás munkaerőpiaci szükségleteken túlmutató szerepére, figyelembe véve azoknak az ismereteknek és készségeknek a fejlesztését, amelyek elősegítik a személyes fejlődést, a jóllétet és az aktív polgári szerepvállalást;

25. felhívja a tagállamokat, hogy a szociális partnerek bevonásával alakítsanak ki jó minőségű és inkluzív szakképzési rendszereket és felnőttképzési politikákat az olyan alacsony képzettségű felnőttek – munkavállalók és munkanélküliek – készségeinek és kompetenciáinak javítása céljából, akik sürgős támogatást igényelnek ahhoz, hogy jó minőségű munkahelyekhez férhessenek hozzá;

2020. december 17., csütörtök

26. támogatja, hogy valamennyi szinten képviseleti struktúrákat hozzanak létre és mozdítsanak elő a szakképzésben részt vevő tanulók számára annak érdekében, hogy a szakképzésben részt vevő tanulók beleszólást kapjanak a szakképzési rendszerek irányításába, és ily módon segíthessenek a szakképzési programok minőségének javításában;

27. támogatja a szakképzésben érdekelt felek és a helyi partnerek széles körét tömörítő szakképzési kiválósági központok javasolt előmozdítását; hangsúlyozza, hogy az ilyen központok az innováció, a minőség és az inkluzivitás motorjai lehetnek, megkönnyíthetik a bevált gyakorlatok megosztását, előmozdíthatják az egymástól való tanulást, és Unió-szerte hozzájárulhatnak a szakképzés minőségének és biztosításának javításához; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák az e központok és valamennyi szakképzési intézmény fejlesztésébe való stabil beruházást, és emlékeztet arra, hogy a szakképzési kiválósági központok Erasmus+ programon keresztüli támogatása nagyratörő programköltségvetést igényel; felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak további intézkedéseket azzal a céllal, hogy egybegyűjtsék és bevonják az érintett érdekelt feleket annak érdekében, hogy segítsenek növelni az e központokban folyó oktatás relevanciáját és minőségét, és jobban egyeztessék egymással a készségek kínálatát és keresletét, valamint támogassák a munkaadókat az olyan megoldások megtalálásában, amelyek szakképzési létesítményként szolgálhatnak; felhívja a tagállamokat, hogy tegyék a szakképzési kiválósági központokat a közös európai szakképesítések, tantervek és diplomák kidolgozásának hajtóerőivé; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy segítsék elő a regionális együttműködési stratégiákat azzal a céllal, hogy a tanulók és a munkavállalók mobilitásának a megkönnyítését célzó határokon átnyúló programokat dolgozzanak ki és javítsák a területi és regionális együttműködést, többek között az európai képesítési keretrendszer révén is;

28. határozott meggyőződése, hogy minden tanulónak hozzá kell férnie kiegyensúlyozott, szigorú és kognitív szempontból igényes, tudásalapú tantervhez, mivel ez a lehető legjobb felkészülés mind a szakképzésre, mind a felsőfokú tanulmányokra, garantálva, hogy azok a fiatalok, akik egy szakképzési program mellett döntenek, ezt azért tegyék, mert erre esett a választásuk, vagy ez iránt éreztek elhivatottságot, ne pedig azért, hogy a gyenge tanulmányi eredményük vagy nem képesek más, felsőoktatás kínálta lehetőséget igénybe venni; hangsúlyozza, hogy a digitális és a zöld készségeket valamennyi tantervbe integrálni kell, elismerve, hogy ezek valamennyi tanuló számára alapvető készségek; emlékeztet a Cedefop azon állítására, miszerint jobb a tanterveket kiigazítani és ezekbe beépíteni a környezettudatosságot a fenntartható fejlődés és az üzleti hatékonyság megértése mellett, mint teljesen új képzési programokat kialakítani;

29. felhívja a tagállamokat, hogy a szakképzési rendszerek modernebbé, ellenállóbbá, vonzóbbá és befogadóbbá tételéhez szükséges beruházások garantálása érdekében nemzeti és európai szinten egyaránt biztosítsák a szakképzési politikák megfelelő finanszírozását; hangsúlyozza, hogy növelni kell a tanulók és tanárok szakképzési mobilitásának finanszírozását, többek között az Erasmus+ keretében is; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki ösztönzőket, amelyekkel segítik a kkv-kat a szakképzésben részt vevő tanulók arra való biztatásában, hogy európai mobilitásban vegyenek részt; hangsúlyozza, hogy növelni kell a képzési központok számára nyújtott finanszírozást, hogy a mobilitás gyakorlati megszervezésével megbízott külön csoportokat finanszírozhassanak; felhívja a Bizottságot, hogy szervezzen az egész EU-ra kiterjedő, kkv-knak szóló kampányt, hogy nyomatékosítsa, milyen előnyökkel jár a kkv-k jóléte szempontjából a befelé és kifelé irányuló szakmai mobilitás;

30. hangsúlyozza, több olyan programot kell kialakítani Európában, mint az elektronikus testvériskola-kapcsolatok (eTwinning) és a felnőttkori tanulás elektronikus európai platformja (EPALE), amelyek a hálózatépítésre és az iskolák közötti együttműködésre szolgálnak; emlékeztet arra, hogy ezek a projektek hozzájárulhatnak az alaptantervek megvalósításához, és segíthetnek az olyan diákok részvételre való ösztönzésében, akik nem szívesen tanulnak távoktatás keretében;

31. felhívja a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet a szakképzésben dolgozó tanárok és oktatók folyamatos képzésére és szakmai fejlesztésére, lehetővé téve számukra, hogy ellássák az oktatás minőségének és innovációjának mozgatórugóiként rájuk háruló egyre sokoldalúbb feladatokat és szerepeket; emlékeztet annak fontosságára, hogy a szakképzésben dolgozó tanárok magas színvonalú digitális készségekkel és a megfelelő technológiai eszközökkel rendelkezzenek ahhoz, hogy teljes mértékben ki tudják aknázni a digitális oktatás kínálta lehetőségeket, és fel tudják vértezni a diákokat a digitális átálláshoz szükséges készségekkel; hangsúlyozza, hogy a szakképzés keretében együttműködő ágazatok és vállalatok képviselőinek pedagógiai kompetenciákkal kell rendelkezniük; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy alakítsanak ki jobb lehetőséget a szakképzésben részt vevő tanárok számára arra, hogy pályafutásuk alatt kutatást is végezzenek, mivel ez lehetővé teheti számukra, hogy kicseréljék és ösztönözzék a bevált gyakorlatokat, és segítsenek az európai kutatási térségben rejlő teljes lehetőség kibontakoztatásában;

32. felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a duális szakképzési modellt, amely nagyban megkönnyíthetné a fiatalok számára a munkaerőpiacra való belépést, különösen az általános oktatáshoz képest, mivel a strukturált munkahelyi tanulást elmélettel ötvöző képzés olyan tanúsított készségekhez vezet, amelyek lényegesek a munkaadók számára, és átvihetők a munkaerőpiacra; ezzel összefüggésben hangsúlyozza a digitális megoldásokban rejlő potenciált, amelyek pozitívan hozzájárulhatnak egy eredményes duális rendszerhez;

33. sürgeti a tagállamokat, hogy a szakképzés megtervezésekor használják ki jobban a zöld munkahelyek ágazatának fejlődését, és hozzanak létre magas képzettséget nyújtó tanulószerződéses gyakorlati képzéseket, hogy szaktudást és -képzést biztosítsanak a fiatalok számára, és segítsenek a nagy mértékű ifjúsági munkanélküliséggel való megbirkózásban;

34. arra ösztönzi a tagállamokat és a regionális és helyi hatóságokat, hogy a fenntartható fejlődést és a környezettel kapcsolatos kompetenciákat és készségeket építsék be a képzési és oktatási rendszerekbe, különösen a szakképzési rendszer erősítése révén, valamint azáltal, hogy a kutatóközpontokat – az új zöld vállalkozásokkal együttműködve – zöld termékekhez kapcsolódó technológiák, projektek és szabadalmak kidolgozására ösztönzik; bátorítja a kutatóközpontok, üzleti hálózatok és szakemberek közötti együttműködést; emlékeztet a tudományos, technológiai, mérnöki és matematikai készségek (STEM-készségek) fontosságára, és arra, hogy biztosítani kell, hogy több nő tanuljon STEM-tárgyakat;

35. felhívja a tagállamokat, hogy a felmerülő változások és a készségigények jobb azonosítása érdekében javítsák a készségek előrejelzésére szolgáló rendszereket, hogy a szakképzési rendszerek tájékozottabbak legyenek arról, hogy mely területeken van szükség a készségekbe való beruházásokra, és jobban reagáljanak a változó munkaerőpiaci igényekre, továbbá biztosítsák, hogy az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás mindenkit megillető jog legyen; hangsúlyozza, hogy a szakképzés eredményesebb lesz, ha a készségek megbízható előrejelzésén alapul, amely lehetővé teszi a készséghiányok előzetes felismerését és azonosítását, valamint az egész életen át tartó képzési programok jövőorientált munkaerőpiachoz való hozzáigazítását; meggyőződése, hogy a szakképzési programokat rugalmasabbá és kiigazíthatóbbá kell tenni, hogy kövessék a munkaerőpiaci fluktuációkat és ellenálljanak azoknak, és lehetővé tegyék a szakképzésben részt vevő tanulók intelligens és célzott orientálódását, a szakmai alapképzés és a felnőtt tanulók továbbképzése és átképzése esetén is, csökkentve ezzel a készségkereslet és -kínálat közötti eltérést és a készségek elavulását;

36. kéri a fizetett oktatási szabadságra vonatkozó politikáknak a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) fizetett oktatási szabadságról szóló egyezményével összhangban történő létrehozását abból a célból, hogy a munkavállalók az egész életen át tartó tanulás előmozdítása érdekében munkaidőben, saját költségek nélkül részt vehessenek képzési programokban;

37. felhívja a tagállamokat, a regionális önkormányzatokat és a helyi hatóságokat, hogy a szociális partnerekkel és a képzésszolgáltatókkal közösen fogadjanak el és vezessenek be készségfejlesztésre és a készségek előrejelzésére irányuló stratégiákat, amelyek célja, hogy fejlesszék az általános, ágazati és foglalkozásspecifikus készségeket; megjegyzi, hogy e stratégiáknak a létrehozandó munkahelyek típusára és szintjére, valamint az igényelt készségekre és tudásra irányuló alapos értékelést is tartalmazniuk kell, amely a foglalkoztatás növelése céljából a készségek terén mutatkozó hiányosságok azonosításához és célzott szakképzési és élethosszig tartó tanulási programokhoz vezet, a készségek és a munkahelyek összehangolására helyezve a hangsúlyt;

38. üdvözli azt az ajánlást, hogy a szakképzési intézmények számára biztosítani kell a megfelelő szintű autonómiát, rugalmasságot, támogatást és finanszírozást; emlékeztet arra, hogy a szakképzési intézmények pénzügyi és stratégiai függetlensége fontos ahhoz, hogy gyorsan alkalmazkodni lehessen a készségigények változásaihoz, valamint a digitális és zöld átmenet jelentette lehetőségekhez és kihívásokhoz; felhívja a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy minősített képzési programokat hozzanak létre azokban az ágazatokban, amelyekben hiányzik a megfelelő munkaerő, így például az egészségügyi és gondozási ágazatban, a mezőgazdaságban, az építőiparban, a környezetvédelmi ágazatban és a körforgásos gazdaságban;

39. felhívja a tagállamokat, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt arra, hogy a szakképzési rendszereket befogadóbbá és a munkával töltött teljes életszakasz alatt mindenki számára hozzáférhetőbbé tegyék, többek között a kiszolgáltatott csoportok, így például a fogyatékossággal élők, a NEET-fiatalok, az idősebb munkavállalók, a tartós munkanélküliek, az alacsony képzettségű és alacsony iskolai végzettségű felnőttek, az elbocsátott munkavállalók, a kisebbségek és etnikai csoportok, a migráns háttérrel rendelkezők, a menekültek és a földrajzi elhelyezkedés miatt kevesebb lehetőséggel rendelkezők számára is; konkrét intézkedéseket szorgalmaz azt biztosítandó, hogy a hátrányos társadalmi-gazdasági hátterű személyek, akik gyakran a szegénység ördögi körébe kerülnek, a szociális jogok európai pillérével összhangban hozzáférjenek a szakképzéshez; ösztönzi a népességfogyást tapasztaló tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a fiatalabbak részt vehessenek a szakképzési programokban, különösen a minőségi foglalkoztatáshoz elvezető lehetőségként; hangsúlyozza, hogy a megelőző intézkedések, így például a készségfelmérések és a karrier- és pályaválasztási tanácsadás hosszabb távon csökkenthetik a NEET-fiatalok számát, és segíthetnek megoldást nyújtani a szakemberhiányban szenvedő vállalkozások és ágazatok számára;

40. üdvözli azt a javaslatot, amely szerint a szakképzési rendszereknek ugyanolyan fontos szerepet kell játszaniuk a folyamatos továbbképzést és átképzést igénylő felnőttek számára; kéri a Bizottságot, hogy alkalmazzon holisztikus megközelítést a formális, nem formális és informális oktatásra kiterjedő szakképzés és felnőttoktatás kapcsán; kéri a tagállamokat, hogy tegyék vonzóbbá és hozzáférhetőbbé a szakképzést a felnőtt tanulók számára, és teremtsenek erősebb összeköttetéseket és szorosabb együttműködéseket a felnőtteknek szánt szakképzés és a nem formális felnőttoktatás között a kulcskompetenciák népszerűsítése érdekében, beleértve az erőteljes alapvető készségeket, a digitális, transzverzális, zöld és egyéb életviteli készségeket, amelyek erős alapot biztosítanak a rezilienciához, az egész életen át tartó foglalkoztatottsághoz, a társadalmi befogadáshoz, az aktív polgári szerepvállaláshoz és a személyes fejlődéshez; hangsúlyozza, hogy a szakképzési programokról kialakult képnek és e programok inkluzivitásának javítását célzó erőfeszítéseket az e programok tanulmányi értékének erősítését és a tanulószerződéses tanulókat megillető szociális és munkavállalói jogok minőségének és tiszteletben tartásának fokozását célzó erőfeszítéseknek kell kiegészíteniük;

41. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy elérjük a vidéki és távoli területeken élőket, elérhetőbbé tegyük a szakképzést a mezőgazdaságban, halászatban, erdészetben és az e régiókban egyéb munkahelyeken dolgozók számára, valamint hogy biztosítsunk számukra minden szükséges – többek között zöld és digitális – készséget a zöld és kék gazdaság által kínált jelenlegi és jövőbeli lehetőségek jobb megragadásához, és lehetővé tegyük számukra, hogy jelentősen hozzájárulhassanak a környezet megőrzéséhez;

42. hangsúlyozza, hogy a munkaalapú tanulásnak és a duális szakképzési rendszer előmozdításának és megvalósításának az új Erasmus program prioritásai között kell szerepelnie;

43. felhívja a tagállamokat, hogy az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiával összhangban folytassák a nemi elfogultság és a nemi sztereotípiákon alapuló választások problémájának kezelését oly módon, hogy biztosítják és ösztönzik a nők egyenlő részvételét a hagyományosan „férfiasnak” tartott szakmákra, illetve a férfiak részvételét a „nőies” szakmákra irányuló szakképzésben; szorgalmazza, hogy a szakképzési rendszerek korszerűsítésére irányuló erőfeszítésekben erősítsék meg a nemi dimenziót, és tegyék a női munkavállalók és a családi gondozási feladatokat ellátó munkavállalók számára hozzáférhetőbbé mind a munka közbeni, mind a munkán kívüli tanulást, nem utolsó sorban azokban az ágazatokban, amelyekben a nők alulreprezentáltak, így például a digitális, STEM- és zöld ágazatokban, annak érdekében, hogy fellépjenek az oktatásban és a foglalkoztatásban a nemi szegregációval szemben, és küzdjenek a nemi sztereotípiák ellen;

44. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a zöld gazdaságra való áttérés során vegyék figyelembe, hogy a nőknek és a lányoknak jobb lehetőségekre van szükségük az egész életen át tartó tanulás terén, különösen a jelentős számú új zöld munkahely biztosítására képes területeken – pl. a természettudományok, a kutatás, a műszaki tudományok, a digitális technológia és az új technológiák területén –, azzal a céllal, hogy erősítsék a nők társadalmon belüli helyzetét, megszüntessék a nemi sztereotípiákat és olyan munkahelyeket biztosítsanak, amelyek teljes mértékben megfelelnek a nők különleges szükségleteinek és készségeinek;

45. felhívja a tagállamokat, hogy az egyénnél és a munkaadóknál jelentkező hasznokat kidomborító kampányokkal, valamint olyan ösztönzők – köztük hosszú ideje működő ösztönzők – biztosításával mozdítsák elő a szakképzésben való részvételt, amelyek részben fedezik a tanulószerződéses gyakorlati képzések munkaadóknál felmerülő költségeit; felismeri az olyan kezdeményezések jelentőségét, mint például a WorldSkills versenyek, amelyek kulcsfontosságú hatást váltanak ki a szakképzésről alkotott pozitív kép, az új munkahelyek és új készségek előmozdítása, a szakképzési pályák fiatalok számára való vonzóvá tétele, a szakképzési rendszerek modern gazdasághoz való hozzáigazítása és az oktatás, a munkaadók és a munkaerőpiac közötti együttműködés fellendítése szempontjából;

46. üdvözli az európai oktatási térség azon célkitűzését, hogy olyan valódi európai tanulási teret hozzon létre, amelyben a határok semmilyen módon nem akadályozzák a magas színvonalú és inkluzív oktatást és képzést; úgy véli, hogy az ajánlásnak teljesítenie kell e célt;

47. üdvözli azt a javaslatot, amely szerint növelni kell a szakképzési programok rugalmasságát, mikrobizonyítványokat kell használni, és növelni kell a más oktatási ágazatokkal való átjárhatóságot, mivel ez a fokozott rugalmasság lehetővé teszi, hogy a szakképzési programokat az egyéni szükségletekhez szabják, a teljes képesítések tiszteletben tartása mellett; megállapítja, hogy ez a kezdeményezés lehetővé teszi az elismerések átvitelét és a tanulmányi eredmények összegyűjtését is; üdvözli e tekintetben az európai szakmai alapprofilokra és az Europass-platformmal – többek között a jövőbeli egyéni tanulási számlákkal – való integrációra vonatkozó elképzelést, amely minden bizonnyal megkönnyíti majd a képesítések elismerését és a mobilitást; hangsúlyozza, hogy a tanterveknek meg kell határozniuk azt az alapot, amely lehetővé teszi a felsőoktatási és szakképzési pályák közötti átjárást, beleértve a megszerzett kompetenciák átvitelét is; hangsúlyozza, hogy a képesítési struktúrának biztosítania kell az összehasonlíthatóságot; hangsúlyozza, hogy a tanterveknek biztosítaniuk kell az egyén jövőbeli foglalkoztathatóságát is azáltal, hogy közép- és hosszú távon előrejelzik a készségigényeket; felhívja a tagállamokat, hogy ösztönözzék a szakképzés moduláris jellegének erősítését annak érdekében, hogy ily módon még több hidat verjenek az oktatási és képzési rendszerek között; hangsúlyozza az ECVET-rendszer fontosságát, amely biztosítja a mobilitás időszakai alatt szerzett tanulmányi eredmények jobb elismerését; felhívja a tagállamokat, hogy mérlegeljék az

ECTS kreditpontrendszer szakképzés számára történő fejlesztését; felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a szakképzési programok magasabb készségszinteket eredményezhessenek;

48. üdvözli az EQAVET keretrendszer rendelkezéseit, és kéri azok végrehajtásának értékelését; üdvözli, hogy az ajánlásba beillesztették az EQAVET keretrendszert és a végrehajtásának hiányosságaira megoldást nyújtó elemeket, különösen a minőségi normákkal kapcsolatban, valamint üdvözli az ECVET más eszközök, például az Erasmus+ keretében kidolgozott fő elveinek a felvételét a rugalmasság és a mobilitás támogatása érdekében;

49. üdvözöl minden lehetséges szinergiát, és örvendetesnek tartja, hogy a szakképzés nagyobb szerepet kap az ifjúsági garanciában, tekintve annak eredményességét a munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett fiatalok munkaerőpiacra való belépésének megkönnyítése terén;

50. felhívja a tagállamokat, hogy erősítsék a szakképzési rendszerekben a nyelvtanulást, mivel az e területen való jártasság hiánya a mobilitás jelentős akadálya, ugyanakkor pedig több nyelv jó ismerete hozzáadott értéket jelent a munkaerőpiacokon;

51. hangsúlyozza, hogy a szakképzés bármilyen javításának együtt kell járnia a diákok és a felnőtt tanulók tájékoztatáshoz, tanácsadáshoz és pályaorientációs szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javításával, amely korai életkortól kezdődik és hozzáférhető formában valósul meg;

52. hangsúlyozza, hogy a tanulószerződéses gyakorlati képzések a szakképzési programok létfontosságú részei; sürgeti a tagállamokat, hogy tegyenek további erőfeszítéseket az olyan jó minőségű, változatos és testreszabott, tisztességes díjazást is magukban foglaló tanulószerződéses gyakorlati képzések biztosítása érdekében, amelyek összhangban vannak a szociális jogok európai pillérének az elveivel, különösen a munkafeltételeket illetően a tisztességes és egyenlő bánásmódhoz való jog elvével, beleértve a fogyatékossággal élő személyek szükségleteihez igazított munkakörnyezet, a szociális védelemhez és a képzéshez való hozzáférés biztosítását is; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a színvonalas és eredményes tanulószerződéses gyakorlati képzés európai keretrendszerét; felhívja a tagállamokat, hogy a szakképzésben részt vevő külföldi diákokra vonatkozó nemzeti adminisztratív előfeltételek könnyítésével ösztönözzék a szakképzésben a mobilitást; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy munkálkodjanak egy tanulószerződéses gyakorlati képzésre vonatkozó európai statútum létrehozásán;

53. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az ajánlás célkitűzései összhangban legyenek az európai helyreállítási tervhez kapcsolódó jelenlegi szakpolitikai és jogszabályi keretrendszerrel, különös tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön és a REACT-EU-n keresztül megvalósuló, készségekbe, oktatásba és képzésbe való beruházásra, valamint az európai készségfejlesztési programra, a digitális oktatási cselekvési tervre, az európai oktatási térségre, az Erasmus+-ra és az ifjúsági garanciára;

54. hangsúlyozza, hogy javítani kell a szakképzésben végzettek nyomon követését, mivel munkaerőpiaci teljesítményük jobb megismerése a készségek kínálatára és keresletére vonatkozó előrejelzések mellett egyike azoknak a legfontosabb módszereknek, amelyekkel értékelhető és javítható a szakképzés minősége és munkaerőpiaci relevanciája;

55. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a szakképzési programok digitalizációjára és a végzettek nyomon követésére előirányzott forrásokat;

56. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.